Homilia

en el comiat de la comunitat de Tarragona de la Companyia de Maria Nostra Senyora. Tarragona, Catedral, 12 de novembre de 2025

Benvolguts i benvolgudes. Molt estimades germanes de la comunitat de Tarragona de l'orde de la Companyia de Maria Nostra Senyora; Germana provincial; personal de l'escola, professorat i alumnes; mossens; germanes d'altres comunitats de la ciutat; Delegada per a la vida consagrada; Directora dels Serveis Territorials d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya; Regidora d'ensenyament de l'Ajuntament de Tarragona, poble sant de Déu.

Quan el mes de març de l'any 2023 celebràvem amb goig, aquí mateix a la Catedral, i a l'Escola, i també amb la comunitat, els 325 anys de la fundació de la vostra escola, poc ens podíem imaginar que la comunitat de religioses de la Companyia de Maria deixés Tarragona. És un procés traumàtic, cert, perquè tot trencament implica un procés traumàtic. I ho és des del punt de vista comunitari i també des del punt de vista de les persones. I, afegeixo, ho és també per a l'Església de Tarragona, per a les famílies i per a la mateixa ciutat que va perdent, malauradament, algunes d'aquelles llavors cristianes que regaren la nostra terra al llarg de la història.

En el vostre cas el dia 22 de febrer de 1698, a punt de celebrar el Dimecres de Cendra, van arribar a Tarragona les germanes que, provinents del convent de Barcelona, venien a fundar la comunitat i l'escola. Era la culminació del treball iniciat dotze anys abans i que ja havia adobat la terra. Això va fer que poguessin anar per feina, perquè un parell de setmanes després ja començaven la seva tasca educativa amb l'empremta de l'Orde, una activitat pionera adreçada sobretot a noies, no endebades era la primera congregació religiosa dedicada a l'educació de nenes. Aquest era el fonament de la fundació de santa Joana de Lestonnac, que ara no cal que tornem a explicar perquè vosaltres la viviu cada dia.

Deia que hem d'entendre aquest moment dolorós d'avui com un signe dels temps, vet aquí. Però estareu d'acord amb mi que són també signes dels temps que, a voltes, se'ns fan difícils d'entendre. Les germanes se senten colpides, malgrat que l'Escola i la seva dimensió educativa tinguin una història tan llarga. Esperem i desitgem que, malgrat l'absència de les germanes, l'educació cristiana, profundament cristiana, pugui continuar en el projecte educatiu del centre i que no es quedi tan sols en quelcom teòric, o com una cobertura de cel·lofana superficial, com percebem tantes vegades. I això tan sols podrà ser possible amb un laïcat convençut i entregat i que vagi molt més enllà d'anar al centre per a guanyar un sou o exercir merament

un funcionariat. Les germanes no van venir ni per un sou ni per un funcionariat. Van venir per vocació, entrega i generositat. Estimats professors i professores, certament, és obvi que us hi heu de guanyar la vida, ara no discutim això. Però l'educació catòlica tan sols sobreviurà en aquesta escola amb convenciment, dedicació, entrega, disponibilitat i generositat per part del professorat.

Perquè la missió que han dut a terme les germanes és que, a través de les famílies i de l'escola han posat una dosi de fe cristiana, d'esperança en Jesucrist com el nostre Senyor i Salvador i que, al mateix temps, implica una lluita per un món millor, tot transformant la societat amb l'educació. Juntament amb tantes generacions de germanes que han passat per Tarragona en 327 anys, vosaltres heu evangelitzat educant, a cada època segons les seves necessitats.

Benvolgudes germanes, la missió que santa Joana de Lestonnac, fundadora de l'orde Companyia de Maria —fundació aprovada a Bordeus l'any 1606 i pel papa l'any 1607 [vaig tenir ocasió el mes d'agost de l'any passat de passar uns dies a Bordeus i poder celebrar cada dia la missa al costat de la tomba de santa Joana]—, va dur a terme és la que ara fan les germanes de la comunitat i tota l'escola: educar, «allargar la mà», com dieu, i, a través de les famílies fer el món millor i transformar la societat a través de les virtuts i dels valors de l'Evangeli.

Estimats tots i totes, repassem les lectures que acabem d'escoltar. He de confessar que m'ha colpit aplicar la carta de sant Pau quan parla d'agraïment. Més concretament parla de ser agraïts a Déu. Avui hem escoltat l'inici de la Carta als Tessalonicencs, el primer escrit del Nou Testament que ens reporta la genuïnitat primera de la primitiva comunitat cristiana. I és que en les seves tretze cartes que formen part del Nou Testament, fins a vuitanta-nou vegades dona gràcies a Déu per Jesucrist. Dona gràcies per tot allò que Déu li ha donat, començant per la fe. Vosaltres, mestres, pares i alumnes, sigueu agraïts per la fe que heu rebut, dels vostres avis i pares, de les germanes i de l'escola. I sant Pau recomana també ser persones agraïdes en tots els aspectes de la vida. Jo també us ho dic: sigueu persones agraïdes, i bones, i amables, i disposades a ajudar i a vestir un món en pau, que prou falta ens fa. Imagineu-vos, germanes, que sant Pau ho digués a cadascuna de vosaltres, que heu portat una vida de donació activa. Imagineu-vos, pares i mestres, que sant Pau us ho digués a vosaltres.

I l'Evangeli de Lluc ens ha fet veure que l'agraïment surt del cor quan se sent estimat, ajudat, salvat, ben tractat. Com aquell malalt, l'únic que torna a donar gràcies· Tots avui estem donant gràcies a Déu per la vostra història particular i comunitària.

Benvolgudes i benvolguts, vull continuar ara el meu comentari amb uns breus apunts al voltant de la carta apostòlica «Dissenyar nous mapes d'esperança» que ha publicat fa tot just quinze dies el papa Lleó en ocasió del 60è aniversari de la Declaració conciliar sobre l'educació cristiana, *Gravissimum educationis*, que és una extensa meditació sobre l'actualitat del magisteri educatiu de l'Església i una crida a renovar l'esperança en l'àmbit de l'ensenyament i la formació. Us toca en primera persona. Us destaco quatre frases que em semblen rellevants:

1. L'educació no és una activitat accessòria, sinó que forma el teixit mateix de l'evangelització: és la manera concreta com l'Evangeli esdevé gest educatiu, relació i cultura. Quan les comunitats educatives es deixen guiar per la paraula de Crist, no retrocedeixen, sinó que es rellancen; no aixequen murs, sinó que construeixen ponts. Per això cal aturar-se i «recuperar la mirada en la cosmologia de la *paideia* cristiana». *Paideia* fa referència a l'educació; però recordeu que la *paideia* en el sentit grec sempre demana l'excel·lència, la perfecció, l'anar a totes, l'ideal suprem.

2. L'educació catòlica és la història de l'Esperit en acció, perquè l'Església és «mare i mestra», no per supremacia, sinó per servei: genera fe i acompanya en el creixement de la llibertat, assumint la missió del Mestre diví perquè tots «tinguin vida, i en tinguin a desdir» (Jn 10,10). Però, a més d'història, és tradició viva. L'educació cristiana és un esforç coral: ningú no educa sol. La comunitat educativa és un *nosaltres* on el docent, l'estudiant, la família, el personal administratiu i de servei, els pastors i la societat civil convergeixen per generar vida. Aquest *nosaltres* impedeix que l'aigua s'estanqui en el pantà del «sempre s'ha fet així» i l'obliga a fluir, nodrir i regar.

3. Educar és un acte d'esperança i una passió que es renova perquè manifesta la promesa que veiem en el futur de la humanitat. L'especificitat, la profunditat i l'amplitud de l'acció educativa rau en aquesta tasca —tan misteriosa com real— de «fer florir l'ésser […], tenir cura de l'ànima», com llegim a l'*Apologia de Sòcrates* de Plató (30a-b). És una "professió de promeses": es promet temps, confiança, competència; es promet justícia i misericòrdia; es promet el coratge de la veritat i el bàlsam de la consolació. Educar és una tasca d'amor que es transmet de generació en generació, reparant el teixit esquinçat de les relacions i restituint a les paraules el pes de la promesa: «Tot home és capaç de la veritat, tanmateix el camí és més suportable quan s'avança amb l'ajuda de l'altre» [10]. La veritat —sempre— es busca, es cerca en comunitat.

4. La centralitat de la persona significa que educar no és només la transmissió de continguts, sinó un aprenentatge de virtut. Es formen ciutadans capaços de servir i creients capaços de donar testimoniatge, homes i dones més lliures, que ja no estan sols. I la formació no s'improvisa. L'escola catòlica és un ambient en què la fe, la cultura i la vida s'entrellacen. No és simplement una institució, sinó un ambient vital en què la visió cristiana impregna cada disciplina i cada interacció. Els educadors estan cridats a una responsabilitat que va més enllà del contracte laboral: el seu testimoniatge és tan valuós com les seves lliçons. Per aquest motiu, la formació del professorat —científica, pedagògica, cultural i espiritual— és crucial. Compartir la missió educativa comuna també requereix un camí compartit de formació, «inicial i permanent, capaç d'abordar els reptes educatius del moment present i proporcionar instruments eficaços per poder abordar-los […]. Això implica en els educadors una disponibilitat a l'aprenentatge i desenvolupament dels coneixements, a la renovació i l'actualització de les metodologies, però també a participar en la formació espiritual i religiosa i la compartició»[15]. I les actualitzacions tècniques no són suficients: cal mantenir un cor que escolta, una mirada que encoratja i una intel·ligència que discerneix.

Estimats i estimades. Continuem ara la nostra acció de gràcies, que és Eucaristia. Gràcies pel que ha passat, gràcies per haver arribat fins aquí i gràcies per l'esperança que ens omple de futur en aquest Any Sant de «l'esperança que no defrauda». Amén.